

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

§ 1/2026

**Päätös julkisuuslain mukaiseen tietopyyntöön koskien sopimusta
kuljetuspalveluiden väliaikaisesta järjestämisestä**

Valmistelija(t) Paavo Autere, juristi, paavo.autere@pshyvinvointialue.fi,
p. 044 717 9665

1 Tietopyyntö

DRide Oy ("tietopyynnön tekijä" tai "pyytäjä") on 7.1.2025 saapuneella tietopyynnöllä pyytänyt saada hintatiedot hankintasopimuksesta, jonka Pohjois-Savon hyvinvointialue on tehnyt 27.10.2025 Taksi Helsinki Oy:n ("toimittaja") kanssa.

Hankintasopimuksessa on kyse sote-henkilökuljetusten välitys- ja kuljetuspalveluiden järjestämistä koskevasta sopimuksesta, jolla hyvinvointialue on järjestänyt kyseisen palvelun väliaikaisesti markkinaoikeuskäsittelyn ajaksi (jäljempänä sopimus "väliaikainen hankintasopimus").

Tietopyynnössä on pyydetty seuraavat tiedot väliaikaisen hankintasopimuksen hinnoista:

- välityspalvelun kustannus: tilaushinta €/toteutunut välitetty kuljetus
- erilliskuljetuspalvelut: päiväauto €/arkipäivä
- päiväauton tuntihinta: €/arkipäivä
- sopimuksen aikainen välitysjärjestelmän kehitystyökustannus: tuntihinta €/tunti

Tietopyynnön mukaan pyydettävät hintatiedot eivät rajoitu pelkästään edellä yksilöityihin hintoihin. Tiedot pyydetään asiakirjajäljennöksinä tai tietoina.

Pohjois-Savon hyvinvointialue ("hyvinvointialue") on 16.1.2025 ilmoittanut pyytäjälle, että tietoja ei ole mahdollista luovuttaa. Pyytäjälle on samanaikaisesti toimitettu väliaikainen hankintasopimus, josta salassapidettäväksi katsottavat kohdat on peitetty.

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

Tietopyynnön tekijä on ilmoittanut haluavansa asiasta julkisuuslain mukaisen valituskelpoisen päätöksen.

2 Päätöksen perustelut

2.1 Tausta

Hyvinvointialue on yhdessä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa kilpailuttanut sote-henkilökuljetusten välitys- ja kuljetuspalveluiden järjestämisen. Palvelussa on kyse hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista vammaispalvelulain (675/2023) ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisista kuljetuksista sekä ikäihmisten ja kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintakuljetuksista sekä näihin liittyvästä matkojenyhdistämispalvelusta.

Palvelua on toteuttanut hyvinvointialueelle Sansia Oy sen itselleen kilpailuttamana ja edelleen välittämänä kokonaisuutena. Kilpailutus toteutettiin, koska vuoden 2024 lopulla Sansia on kertonut luopuvansa liikennepalvelujen järjestämisestä, minkä vuoksi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvan palvelun uudelleenjärjestely tuli ajankohtaiseksi.

Hankinnasta julkaistiin hankintailmoitus 24.4.2025 ja korjausilmoitus 15.5.2025. Asetettuun määräaikaan mennessä saatiin 10 tarjousta, joiden joukossa oli myös tietopyynnön tekijän tarjous. Kaikki saadut tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia ja asetetut kelpoisuusehdot täyttäviä. Hyvinvointialueen aluehallitus on 11.8.2025 valinnut henkilökuljetuspalveluiden kokonaispalveluntuottajaksi kilpailutuksen perusteella toimittajan.

Mm. tietopyynnön tekijä on valittanut hankinnasta markkinaoikeuteen, jossa valitusprosessi on vielä kesken. Samanaikaisesti valituksen kanssa tietopyynnön tekijä on hakenut hyvinvointialueelta hankintaoikaisua, jonka vaatimuksen hyvinvointialue on hylännyt.

Koska Sansia Oy:n järjestämänä palvelu loppui tammikuussa 2026 eikä palvelua ole mahdollista järjestää omana toimintana, hyvinvointialue on järjestänyt hankinnan väliaikaisesti markkinaoikeusprosessin ajaksi tekemällä siitä tietopyynnön kohteena olevan väliaikaisen hankintasopimuksen toimittajan kanssa.

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

AA Kari Tossavaiselle l. tietopyynnön tekijän asiamiehelle on 19.11.2025 l. ennen nyt kyseessä olevaa tietopyyntöä luovutettu väliaikainen hankintasopimus, josta on peitetty samat salassapidettävät kohdat 16.1.2026 luovutetusta väliaikaisesta hankintasopimuksesta. Hyvinvointialue on luovuttaessaan sopimuksen ilmoittanut, että osa kohdista on salattu perusteella, että yksikköhinnat ja sanktiot paljastavat olennaisia tietoja yrityksen kustannusrakenteesta, hinnoittelustrategiasta ja riskienhallinnasta ja niiden julkistaminen voi aiheuttaa merkittävää taloudellista haittaa. Näin ollen ne täyttävät liikesalaisuuden tunnusmerkit. Hyvinvointialueen ilmoitus on perustunut toimittajan näkemykseen sopimuksen sisältämien hintatietojen luonteesta.

2.2 Sovellettavat säännökset

Hyvinvointialue viittaa seuraaviin julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016), ”hankintalaki”, sekä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), ”julkisuuslaki”, säännöksiin:

Julkisuuslain 9 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen.

Julkisuuslain 10 §:n mukaan salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen tässä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

Julkisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (*asianosainen*), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

Julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liikesalaisuutta koskeviin tietoihin; tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava.

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

Julkisuuslain 17 §:n 2 momentin mukaan asiakirjasalaisuutta koskevia säännöksiä sovellettaessa on lisäksi otettava huomioon, onko asiakirjan salassapitovelvollisuus riippumaton asiakirjan antamisesta johtuvista tapauskohtaisista vaikutuksista (vahinkoedellytyslausekkeeton salassapitosäännös) vai määräytyykö julkisuus asiakirjan antamisesta johtuvien haitallisten vaikutusten perusteella (julkisuusolettamaan perustuva salassapitosäännös) vai edellyttääkö julkisuus sitä, ettei tiedon antamisesta ilmeisesti aiheudu haitallisia vaikutuksia (salassapito-olettamaan perustuva salassapitosäännös).

Julkisuuslain 22 §:n mukaan viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se tässä tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus. Salassa pidettävää viranomaisen asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan perusteella salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

20) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liikesalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.

Hankintalain 123 §:n 3 momentin mukaan hankintayksikön ei tarvitse tehdä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä 41 §:ssä tarkoitettusta lisätilauksesta tai 153 §:ssä tarkoitettusta hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä.

Hankintalain 138 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen ja asiakirjoista perittäviin maksuihin sekä asianosaisen tiedonsaantioikeuteen sovelletaan viranomaisten

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jos hankintayksikkö on mainitun lain 4 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai jos sen on muualla laissa olevan säännöksen perusteella noudatettava sanottua lakia.

Hankintalain 153 §:n mukaan jos hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti, jollei hankintaa voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi. Hankinnan väliaikainen järjestäminen ei saa estää sitä, että valittajan vaatimuksesta markkinaoikeuden päätöksellä voidaan:

- 1) kumota hankintayksikön päätös osaksi tai kokonaan;
- 2) kieltää hankintayksikköä soveltamasta hankintaa koskevassa asiakirjassa olevaa virheellistä kohtaa tai muuten noudattamasta virheellistä menettelyä; tai
- 3) velvoittaa hankintayksikkö korjaamaan virheellisen menettelynsä.

2.3 Tietopyynnön arviointi

Hintatiedot

Tietopyynnön tekijä on perustellut oikeutta tiedonsaantiin väliaikaisen hankintasopimuksen hinnoista sillä, että

- pyydetyt hintatiedot ovat palvelukohtaisia kokonaishintoja
- eivät ole yksikköhintojen sisäisiä kustannuserittelyjä tai hinnoittelumalleja
- eivät ole julkisuuslain 24 §:ssä tarkoitettuja liikesalaisuuksia

Tietopyynnön mukaan pyydettävät hintatiedot eivät rajoitu ainoastaan pyynnössä erikseen yksilöityihin hintoihin, joten tässä päätöksessä arvioidaan kaikkia väliaikaiseen sopimukseen sisältyviä hintatietoja, joita sisältyy väliaikaisen hankintasopimuksen kohtiin 7 ja 26.

Väliaikaisen hankintasopimuksen kyseisiin kohtiin sisältyy tietoja muun muassa kuljetus- ja päiväkohtaisista hinnoista ja tunti hinnoista sekä hintatietoja erilaisista sanktioista, joita toimittaja joutuu maksamaan liittyen mm. palvelun laatuun, jonotusaikoihin, palvelurikkeisiin, toimitusvarmuuteen jne. Sanktioiden määrä on sidottu erilaisiin yksiköihin.

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

Hyvinvointialueen käsityksen mukaan kaikki hintatiedot ovat yksikköhintoja. Väliaikaisen hankintasopimuksen kokonaiskustannus hyvinvointialueelle tai mahdollisten sanktioiden kokonaiskustannus toimittajalle määräytyy sopimuksessa määriteltujen yksikköhintojen perusteella.

Sen lisäksi tulee arvioida se, onko yksikköhintojen osalta kyse liikesalaisuudesta vai ei.

Liikesalaisuuden käsitettä ei ole määritetty julkisuuslaissa taikka muualla lainsäädännössä. Lain perustelujen (HE 30/1998 vp, s. 95) mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisuonteisia, lähinnä kaupankäynnin alaan kuuluvia yrityksen salaisuuksia. Perustelujen mukaan säännöstä tulkittaessa tulee ottaa huomioon sen tarkoitus, joka on yksityisen taloudellisen edun suojaaminen. Salassapidon tarvetta tulee tarkastella sen elinkeinonharjoittajan näkökulmasta, jonka liikesalaisuudesta asiassa on kysymys.

Toimittaja on marraskuussa 2025 ilmoittanut hyvinvointialueelle, että väliaikainen hankintasopimus sisältää salassapidettäviä tietoja. Toimittajan mukaan koska yksikköhinnat ja sanktiot paljastavat olennaisia tietoja yrityksen kustannusrakenteesta, hinnoittelustrategiasta ja riskienhallinnasta, niiden julkistaminen voi aiheuttaa merkittävää taloudellista haittaa. Näin ollen ne täyttävät liikesalaisuuden tunnusmerkit.

Väliaikaisen hankintasopimuksen hintatiedot liittyvät toimittajan tuottaman palvelun liiketoimintaan ja ja niiden joutuminen kilpailevaa toimintaa harjoittavan tietopyynnön tekijän tietoon voisi paljastaa toimittajan salassapitointressin piirissä olevia tietoja. Hyvinvointialueen arvion mukaan toimittajalla voidaan katsoa olevan objektiivisesti arvioiden salassapitointressi.

Hyvinvointialueen käsityksen mukaan yksikköhinnat ovat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisia toimittajan liikesalaisuuksia, joiden osalta salassapitovelvollisuus on julkisuuslain 17 §:n 2 momentin mukaan ehdoton (vahinkoedellytyslausekkeeton salassapitosäännös).

Asianosaisuus

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

Tietopyynnön mukaan tietopyynnön tekijä on julkisuuslain mukainen asianosainen myös väliaikaisessa hankintasopimuksessa, koska tietopyynnön tekijä on osallistunut tarjouskilpailuun ja sopimus liittyy suoraan asianosaisen oikeussuojaan ja hankintamenettelyn arviointiin. Tietopyynnön tekijällä on näin olleen oikeus saada myös väliaikaisen hankintasopimuksen hintatiedot.

Julkisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan asianosaisella tarkoitetaan hakijaa, valittajaa sekä muuta, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee.

On riidatonta, että tietopyynnön tekijä on osallistunut kohdassa 2.1 kuvattuun tarjouskilpailuun ja valittanut hankintapäätöksestä.

Hyvinvointialueen käsityksen mukaan tietopyynnöstä ei käy ilmi, miten väliaikaisen hankintasopimuksen hinnat koskevat pyynnön tekijän oikeutta, etua tai velvollisuutta. Tietopyynnöstä ei käy myöskään ilmi, miten hintatiedot liittyvät tietopyynnön tekijän oikeussuojaan ja hankintamenettelyn arviointiin.

Hyvinvointialueen käsityksen mukaan väliaikaisen hankintasopimuksen hintatiedoilla ei ole mitään suoranaista yhteyttä hankintaan ja valitusprosessiin, joka on tullut vireille mm. tietopyynnön tekijän valituksella ennen väliaikaisen hankintasopimuksen solmimista. Väliaikaisen sopimuksen hinnat eivät voi vaikuttaa tietopyynnön tekijän oikeuksiin, etuihin tai velvollisuuksiin varsinaisessa hankinnassa ja valitusprosessissa.

Hyvinvointialue viittaa hankintalain 153 §:ää edeltävään säännökseen l. hankintalain (348/2007) 93 §:ään (321/2010), joka on vastannut asiallisesti voimassa olevan hankintalain 153 §:ää. Säännöksen 2 momentin perustelujen (HE 190/2009) mukaan

” Pykälän 2 momentissa rajoitettaisiin hankinnan väliaikaista järjestämistä siten, että väliaikaisjärjestely ei saisi estää markkinaoikeuden käytössä olevien ensisijaisten oikeussuojakeinojen käyttöä [94 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa] säädetyllä tavalla. Käytännössä säännös edellyttäisi, että hankintayksikkö rajoittaisi väliaikaisjärjestelyn päättymään tuomioistuimen antamaan ratkaisuun tai viimeistään silloin, kun virhe

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

aiemmassa hankintamenettelyssä on muutoksenhaun johdosta annetun ratkaisun perusteella korjattu. Suositeltavaa olisi, että väliaikaisen järjestelyä koskevien sopimusehtojen mukaan sopimus voitaisiin irtisanoa päättymään markkinaoikeuden ratkaisun johdosta.

”

Hyvinvointialue viittaa em. perusteluihin. Hyvinvointialueen käsityksen mukaan väliaikaisen hankintasopimuksen hintatiedoilla ei voi olla sellaista vaikutusta, joka estää markkinaoikeuden käytössä olevien oikeussuojakeinojen käyttöä ja joka siten voisi perusteella tietopyynnön tekijän tiedontarvetta ja asianosaisasemaa.

Hyvinvointialue viittaa hankintalain 123 §:ään, jonka mukaan hankintayksikön ei tarvitse tehdä hankintapäätöstä hankinnan väliaikaisesta järjestämisestä. Sen perusteella sopimuksen tekemisestä ei ole erillistä hyvinvointialueen valituskelpoista hallintopäätöstä eikä senkään perusteelle asianosaista/asianosaisia, joilla olisi valitusoikeutta sopimuksesta esim. sen sisällön perusteella.

Hyvinvointialue viittaa myös siihen, mitä se on edellä lausunut yksikköhinnoista ja liikesalaisuudesta. Väliaikaisen hankintasopimuksen hintatiedot ovat yksikköhintoja ja toimittajan liikesalaisuuksia, joten hintatiedot ovat salassapidettäviä.

Hyvinvointialueen käsityksen mukaan tietopyynnön tekijällä ei ole mahdollisessa asianosaisen asemassakaan oikeutta toimittajan liikesalaisuutta koskeviin tietoihin.

2.4 Yhteenveto

Pyydetyt hintatiedot ovat yksikköhintoja ja julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisia toimittajan liikesalaisuuksia. Liikesalaisuudeksi katsottavien tietojen kohdalla salassapitovelvollisuus on ehdoton.

Tietopyynnön tekijän oikeus tiedon saamiseen määräytyy julkisuuslain 9 §:n 1 momentin yleisöjulkisuuden eikä asianosaisaseman perusteella. Koska tiedot ovat salassapidettäviä eikä tiedonsaantioikeudesta ole muuta säädetty, tietopyynnön tekijällä ei ole yleisöjulkisuuden perusteella oikeutta saada salassapidettäviä hintatietoja väliaikaisesta hankintasopimuksesta.

Hankinta ja tukipalvelut

1050/02.08.01/2025

23.01.2026

Valmistelijan päätösehdotus:

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella hyvinvointialueen tulee hylätä hintatietoja koskeva tietopyyntö.

Päätös Päätän, että pyydettyjä hintatietoja ei luovuteta.

Päätöksen perustelu Edellä päätöksessä kerrotut perustelut.

Ennakkovaikutusten arviointi

Ei vaikutusta

Toimivallan peruste Tehtävän mukainen toimivaltuus

Outi Kalske
hankintajohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Pohjois-Savon hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä.

Liitteet Hallintovalitus PSHVA

Jakelu